

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur

792. MEDDELELSE

NR. 28. 20. OKTOBER 1966

A. Forsøgsresultater

Sortsforøg med tomater i væksthush 1965-66

I efteråret 1964 blev der indkaldt til forsøg med tomatsorter i væksthush. Der anmeldtes 17 nye sorter, hvoraf 1 imidlertid måtte udskydes på grund af dårlig spireevne. Sammen med de 6 tomatsorter, der anerkendtes i 1961, omfattede forsøgene således ialt 22 sorter.

Der er udført 9 forsøg, som i 1965 fordelte sig med 4 forsøg på statens forsøgsstationer Blangstedgaard, Hornum, Spangsbjerg og Virum og 1 på statsfængslet Renbæk. I 1966 udførtes forsøgene samme steder, dog ikke på Hornum, da 8-9 forsøg ialt har vist sig at være tilstrækkeligt for at fastslå sorterens indbyrdes dyrkningsværdi med fornøden sikkerhed.

Af tabel 1 ses, at forsøgene har omfattet såvel tidlige som sene kulturer. Hovedvægten er lagt på tidlige kulturer, idet 7 af forsøgene er plantet i februar. De to sene kulturer er medtaget for at konstatere, hvorledes sorterne reagerer ved sen ud-

plantning. Også kulturernes længde har varieret. I den korteste kultur er der høstet 3 måneder, svarende til 35 høstdage, og i de længste kulturer i næsten 7 måneder, svarende til 77 høstdage. Plantetætheden har været fra 2,9 til 3,2 planter pr. m².

En sammenligning af resultaterne fra de enkelte forsøg viser, at der ikke er nogen sikker forskel på sortsækkefølgen ved de vekslende kulturforhold. Både ved tidlig og sen kultur er de samme sorter bedst, og dette er også tilfældet uanset, om kulturen er lang eller kort. Udbytteneiveauet har været meget forskelligt i de enkelte forsøg. Sorten Revermun har således givet 24 kg pr. m² i den højestydende kultur og 12 kg pr. m² i den lavestydende. Heller ikke udbytteneiveauet øver sikker indflydelse på sortsækkefølgen.

Der er høstet 3 gange ugentlig, og frugterne er hver gang sorteret i I, II og III sortering efter de retningslinier, som er gældende for sortering af

Tabel 1. Tomatsorter 1965-66

	Sået	Pottet	Udplantning	Første høst	Sidste høst	Antal pl./m ²
1965						
Blangstedgaard...	15/12	18/1	17/2	20/4	4/11	2,9
Hornum.....	4/1	28/1	18/2	3/5	4/8	3,2
Renbæk.....	20/4	—	1/6	21/7	22/11	3,0
Spangsbjerg.....	4/1	28/1	26/2	17/5	11/8	3,2
Virum.....	15/12	18/1	23/2	17/4	4/11	3,0
1966						
Blangstedgaard...	9/12	13/1	17/2	22/4	31/9	2,9
Renbæk.....	19/11	4/1	14/2	9/4	22/8	3,0
Spangsbjerg.....	16/2	7/3	24/3	18/5	31/8	3,2
Virum.....	30/11 i 11 cm lerp.	10/2	10/2	6/4	22/8	3,0

tomater ved gartnerens salgsforeninger. Hver 7. høstdag er alle frugter desuden sorteret i størrelser, og antal frugter med forekomst af grønskjold, grøn nakke, riflede og kantede (hule) er noteret. Disse sorteringer er udført meget omhyggeligt, idet der er taget hensyn til selv små afvigelser fra normalen. For at fastslå frugternes indvendige egenskaber er hele høsten hver 14. høstdag skåret igennem og antal frørum samt frugter med hulhed, grøn kærnemasse og brune karstrengene talt op. Sådanne indvendige fejl kan ikke konstateres ved almindelig sortering, men har stor betydning for frugternes værdi som handelsvare.

Det store talmateriale, som derved fremkommer, giver en indgående beskrivelse af sorterens egenskaber. Det er således muligt at fastslå, ikke blot hvorledes frugterne fordeler sig i de forskellige sorteringer, men også hvilke fejl, der er skyld i, at en given sort har mange frugter i de ringere sorteringer.

For at kunne vurdere, hvor meget disse mange forskellige egenskaber betyder økonomisk, er der beregnet et værdital på grundlag af de gennemsnitspriser, som er opnået sæsonen igennem for hver sortering i årene 1961 til 1965 ved salgsforeningen i Odense. Disse gennemsnitspriser er derefter multipliceret med antal kg af hver sortering i hver plukkeperiode (= 2 uger) for hver sort og hvert forsøg. Herved fås et udtryk for sorterens dyrkningsværdi til det danske marked.

Sorterens egenskaber med hensyn til smag og indre kvalitet er bestemt ved en række undersøgelser udført af Statens Husholdningsråd. Disse undersøgelser viser bl.a., at der ikke kan påvises sikre forskelle mellem frugternes smag hos de anerkendte sorter.

Tabel 2 giver en oversigt over forsøgsresultaterne, idet sorterne er opført i rækkefølge efter værdital. Udover udbyttet og sorteringer i kg pr. m² er I sortering udregnet som procent af ialt høstede,

Tabel 2. Oversigt over udbytte, tidlighed

	Sorts nr.	Værdi kr./m ²	Udbytte i kg pr. m ²				% i I sort.
			ialt	I	II	III	
Early Rever, Stollybro S 66.	4	66	18,6	12,1	4,9	1,6	65
Revermun, Stollybro S 66.	6	64	17,8	9,4	6,2	2,2	53
Rever Special, Stollybro S 66	12	63	17,3	12,4	3,6	1,3	71
	9*	61	17,5	9,3	5,8	2,4	53
Immuna, Weibull S 66.	7	60	16,6	9,6	5,3	1,7	58
	19	59	16,5	9,9	5,2	1,4	60
Minerva W:s S 66.	21	59	16,4	10,7	4,3	1,4	65
Regina F ₁ , Toftø S 66.	3	58	16,6	10,3	4,6	1,7	62
Kvithamar I S 66.	22	58	15,3	9,6	4,3	1,4	63
	17	57	15,8	11,9	3,0	0,9	75
	8	56	15,3	10,7	3,4	1,2	70
	10	56	15,3	10,4	3,5	1,4	68
	14	55	16,0	6,8	6,6	2,6	43
	20	55	14,9	9,6	4,0	1,3	64
	23	54	15,2	9,9	3,9	1,4	65
	16	54	15,1	11,2	2,8	1,1	74
	18	52	14,4	10,5	2,8	1,1	73
	1	52	14,8	10,9	3,1	0,8	74
	11	51	14,9	9,4	4,2	1,3	63
	13	51	14,4	9,5	3,4	1,5	66
	2	49	13,6	10,1	2,7	0,8	74
	5	48	14,0	5,9	6,0	2,1	42

LSD 3,4 kr.

*) kun 8 forsøg, men omregnet til samme udbyttensniveau som øvrige forsøg.

hvilket giver en god oversigt over sorterens udvendige kvalitet. I kolonnerne med *tidligt høstede* svarer 1-14 høstdage til den første måneds høst og er dermed et udtryk for sorterens tidlighed.

Frugternes gennemsnitsstørrelse er angivet i g pr. frugt. Frugtstørrelsen varierer hos de anerkendte sorter fra 55 g til 71 g. Sammenlignes disse tal med antal frørum, viser det sig, at de småfrugtede sorter gennemsnitlig har færre frørum end de storfrugtede; ingen af de anerkendte sorter er 2 rummede.

Såvel frugternes udvendige som indvendige egenskaber er udtrykt i procent af alle undersøgte frugter. De anerkendte sorter kan alle få grøn-skjold, hvorimod deres tilbøjelighed til at få grøn nakke, riflede og kantede (hule) frugter varierer temmelig meget. Der er kun forekommet relativt få frugter med brune karstrengene i alle 9 forsøg.

Som nævnt er forekomsten af hule frugter bestemt både ved udvendig bedømmelse og efter

gennemskæring. Det ses af tabellen, at frugterne ofte er hule, uden at det kan erkendes ved almindelig sortering. Dette er en skjult fejl og derfor særlig alvorlig. Af denne grund er det besluttet, at de 2 sorter nr. 19 og nr. 14, som ved gennemskæring har vist sig at have væsentlig flere hule frugter end alle de øvrige sorter, ikke kan anerkendes. Tilsvarende gør sig gældende ved forekomst af grøn kærnemasse. Også dette er en alvorlig skjult fejl, hvorfor sorterne nr. 9, nr. 10 og nr. 18 heller ikke kan anerkendes.

Af de afprøvede sorter anerkendes 7, der efter sortsnavnet får tilføjet S 66.

Beskrivelse af de anerkendte sorter

Nr. 4. Early Rever, Stollybro S 66.

Ejer: H. P. Lindgreen's Enke I/S, Aabenrå.

F₁ hybrid. Væksten er meget kraftig, og planterne synes tætte med store, lidt hængende blade.

og kvalitet. Gennemsnit af 9 forsøg

Tidligt høstede 1.-14. høstdag kg/m ² % af ialt		g pr. frugt	Forsk. frugt egenskaber i % af alle undersøgte frugter							antal frørum
			udvendige egenskaber				indvendige egenskaber			
			grøn- skjold	grøn- nakke	rif- lede	kantede »hule«	hule	grøn kærnemasse	brune karstrengene	
4,0	22	61	16	6	8	10	20	8	1,0	3,1
4,6	26	66	17	6	17	12	27	13	1,6	3,6
3,7	22	55	13	4	6	5	12	8	1,6	2,9
4,1	23	65	22	8	15	11	21	23	1,2	3,8
4,3	26	71	17	4	8	16	22	15	2,6	3,3
3,9	24	62	17	6	9	13	43	7	1,3	2,8
3,8	23	64	13	5	9	11	19	18	1,5	3,2
3,7	22	58	14	5	9	14	29	13	1,7	2,9
4,3	28	61	17	9	5	10	19	16	0,6	3,0
3,2	20	49	15	4	1	6	22	8	3,3	2,1
3,8	25	52	16	6	6	5	13	8	1,9	2,9
4,1	27	55	7	1	8	8	12	20	1,7	2,8
4,0	25	62	20	6	21	13	41	15	2,0	3,7
4,3	28	59	14	7	6	13	25	12	1,1	3,1
3,3	22	60	14	4	9	12	18	8	0,6	3,1
3,1	21	47	10	3	1	8	18	16	1,1	2,1
3,4	24	48	11	5	3	3	8	20	1,9	2,6
2,7	18	51	15	5	2	2	14	10	1,2	2,2
2,9	19	64	25	7	6	7	18	9	4,3	3,1
3,5	24	52	19	7	4	4	11	9	3,5	2,8
2,9	21	49	17	6	1	5	17	13	3,0	2,2
3,5	25	72	26	9	19	9	18	14	5,7	4,1

Ikke modtagelig for fløjlsplet, dog forekommer enkelte planter, der angribes kraftigt. Sorten har givet det største udbytte af alle de afprøvede sorter og er tidlig. Kvaliteten er god. Frugterne er overvejende 3 rummede, middelstore og runde til fladrunde.

Nr. 6. Revermun, Stollybro S 66.

Ejer: H. P. Lindgreen's Enke I/S, Aabenrå.

F₁ hybrid. Er tidligere anerkendt i 1961 med betegnelsen S 61. Væksten er meget kraftig og noget åben med ret udstående blade og temmelig langt mellem klaserne. Ikke modtagelig for fløjlsplet. Udbyttet er stort, og sorten er meget tidlig. Kvaliteten er ikke helt tilfredsstillende, da frugterne er tilbøjelige til at blive riflede og hule. Sorten giver derfor relativt få I sorterings frugter. Frugterne er middelstore til store, fladrunde og 3 til flerrummede.

Nr. 12. Rever Special, Stollybro S 66.

Ejer: H. P. Lindgreen's Enke I/S, Aabenrå.

F₁ hybrid. Væksten er meget kraftig og noget åben med ret udstående blade. Ikke modtagelig for fløjlsplet, dog forekommer enkelte planter med svage angreb. Udbyttet er stort, men sorten er ikke udpræget tidlig. Kvaliteten er meget fin, med højeste procent i I sortering af alle anerkendte sorter. Sorten har ringe tilbøjelighed til at give grønnakede, riflede og hule frugter. Frugterne er ret små, fladrunde, overvejende 3 rummede.

Nr. 7. Immuna, Weibull S 66.

Ejer: W. Weibull A-B., Landskrona, Sverige.

F₁ hybrid. Er tidligere anerkendt i 1961 med betegnelsen S 61. Væksten er kraftig og noget åben

med lidt hængende blade. Temmelig langt mellem klaserne. Modtagelig for fløjlsplet sidst på sæsonen. Sorten er meget tidlig og udbyttet tilfredsstillende. Kvaliteten er god, men ikke helt på højde med de bedste af de anerkendte sorter. Frugterne er store, runde til fladrunde og 3 til flerrummede.

Nr. 21. Minerva W:s S 66.

Ejer: W. Weibull A-B., Landskrona, Sverige.

F₁ hybrid. Væksten er kraftig med lidt hængende blade. Ikke modtagelig for fløjlsplet. Sorten er ikke udpræget tidlig, men udbyttet tilfredsstillende. Kvaliteten er god. Frugterne er middelstore og 3 til flerrummede.

Nr. 3. Regina F₁, Toftø S 66.

Ejer: Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger og Danske Landboforeningers Frøforsyning.

F₁ hybrid. Væksten er kraftig og tæt med lidt hængende blade. Modtagelig for fløjlsplet. Sorten er ikke udpræget tidlig, men udbyttet tilfredsstillende. Kvaliteten er god, dog er frugterne tilbøjelige til at blive hule. Frugterne er middelstore, runde til fladrunde og overvejende 3 rummede.

Nr. 22. Kvithamar I S 66.

Ejer: Statens Forsøgsgård, Kvithamar, Norge.

F₁ hybrid. Væksten er ret kraftig med noget udstående blade, der ofte får nekrotiske pletter, mindende om magnesiummangel. Ikke helt modstandsdygtig over for fløjlsplet. Sorten er meget tidlig, men udbyttet er ikke helt tilfredsstillende. Kvaliteten er god. Frugterne er middelstore, fladrunde og 3 rummede med tydelig grønflaming ved stilkenden, som dog forsvinder ved modning.

Abonnement på meddelelser fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlkontor, Rolighedsvej 26, København V, postgiro 2299, tlf. (01) 350614. Abonnementsprisen er 6,00 kr. årlig. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition. Trykt i 16.000 eksemplarer.